

Рекомендуємо також відповідним установам, які займаються зеленим будівництвом у місті, підсажувати у парки як типові, так і рідкісні види із природної флори. Багаторічний досвід із вирощування дикорослих квітучих рослин у культурі мають викладачі природничого факультету Полтавського національного педагогічного університету імені В.Г. Короленка. У 90-роках був втілений проект по збереженню рідкісних рослин у культурі. Висадження рослин здійснювалося на території агробіостанції Полтавського педінституту, біостанціону у с. Лучки Кобеляцького району (нині територія адміністративно-наукового центру регіонального ландшафтного парку «Нижньоворсклянський»). Рослини завозилися із різних біотопів і висаджувалися на ділянках із відповідними для них екологічними умовами. Найбільше було висаджено, так званих, первоцвітів. Степові рослини поміщалися на південні ділянки альпійських гірок і на інші добре освітлені та прогріті місця, рослини заплавного лісу – у затінок під дерева біля струмка. З кожним роком колекції поповнювалися, особливо навесні. Так у колекції висаджувалися крокуси, підсніжники білосніжний, горицвіти весняний та волзький, барвінок малий, півонія вузьколиста (воронець), різні види сону, конвалія звичайна. Здебільшого ці рослини конфісковувалися у браконьєрів на ринках, на вулицях міста у результаті патрулювань відповідними службами. На ділянки також висаджувалися й типові рослини природної флори: пшінка весняна, зірочки маленькі, медунка темна, вербозілля лучне та звичайне, жовтець повзучий, перстач повзучий, фіалки.

За результатами 35-річних спостережень нами зроблено такі висновки: якщо рослини, висаджені на ділянки, що відповідають їх екологічним вимогам, то вони добре вегетативно самостійно розмножуються (це стосується конвалії, барвінку, вербозілля, жовтців, фіалок). Пшінка весняна дуже швидко захоплює вільну територію, утворюючи насіння. Як з'ясувалося, кожен рік відтворюються з насіння ряс і медунка. У деякі сприятливі роки різко збільшується чисельність проліски сибірської. Але це стає можливим тільки за умови відсутності «корисного» втручання людини в природні процеси.

Таким чином, формуючи елементи об'єктів рекреаційних та зелених зон міста, доцільно використовувати не тільки декоративні рослини, а й види місцевої флори з різними характеристиками щодо декоративності квітучання, аромовластивостей та ін. Бажано, щоб ці насадження мали естетично привабливий вигляд у різні пори року.

Ще одним із валеологічних аспектів зелених насаджень у містах є стратегія раціонального урбанізованого середовища, що полягає у створенні «природних холодильників» у містах та зменшення «теплових машин». Як відомо саме рослини беруть активну участь у регуляції температурного та водного режиму повітря і ґрунту, акумуляції вуглекислого газу.

ФОРМУВАННЯ КРИТИЧНОГО МИСЛЕННЯ ПІДЛІТКІВ В ОСНОВНІЙ ШКОЛІ В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ

*І.А. Бізун, С.Г. Кобернік
Київ, Україна*

В умовах швидкої глобалізації потреба сучасного суспільства характеризується вимогою до випускників шкіл безперервно працювати над собою, вміти постійно вдосконалюватися, самостійно вирішувати поставлені проблеми, а це можливо лише за умови формування в учнів бажання самоосвіти під час навчальної діяльності.

Ключове правило освіти – навчити вчитися. Основне завдання на сьогодні полягає у формуванні особистості учня, який здатний до самостійного пізнання, у створенні умов для пізнавальної потреби у школяра; готового до самоосвіти в подальшому житті, формувати у нього навички критичного мислення. Розвиток такої особистості вимагає нових підходів до навчання. Одним із важливих аспектів критичного мислення є його відповідність вимогам демократизації освіти та глобалізації суспільства. Воно є дієвим способом виховання демократичного менталітету учнів, як громадян.

Проблема формування критичного мислення стає актуальною в останні 15-20 років. Основними дослідниками цієї проблеми є Д. Халперн, Ч. Темпл, Д. Кластер. В Україні вперше проблема розвитку критичного мислення була піднята харківським дослідником О. Тягло.

На думку Девіда Кластера визначення критичного мислення складається з 5 пунктів: критичне мислення є мисленням самостійним; складається з переконливих тверджень, доказів; відправним пунктом критично мислення є інформація; критичне мислення починається з постановки запитань і з'ясування проблеми, яку потрібно розв'язати; соціальне мислення [1, 38].

Останнім часом, у період активної глобалізації, світ стає більш зв'язаним і залежним від усіх його суб'єктів. Часто це може призводити до формування колективної думки, яка нездатна формулювати власну думку і виділяти головне з другорядного. Тому, коли розум людини спрямовується на дослідження міркувань з метою виявлення і усунення можливих помилок опонента або власних можна сказати про початок формування критичного мислення. У процесі соціального впливу поведінка однієї людини або групи людей має на меті внесення змін у те, як інша людина або група поводить себе, почуває себе та думає про щось. Критичне мислення означає не негативність суджень або критику, а

зважений розгляд різноманітних підходів до проблеми, щоб приймати обґрунтовані судження та рішення щодо неї. Критично мисляча людина нічого не сприймає на віру. Отже, вона має здібність і устремління оцінювати різні твердження та робити об'єктивні судження на основі добре обґрунтованих доказів. Метою критичного мислення є встановлення об'єктивної істини [2].

У загальноосвітній школі, формуючи основи критичного мислення в учнів, важливо залучати їх до висловлювання різних думок, поглядів щодо будь-якої навчальної проблеми. І разом з цим привчати робити власний вибір. Початок підліткового періоду характеризується якісним зрушенням у розвитку самосвідомості: у підлітка починає формуватися позиція дорослої людини, поява якої означає, що він суб'єктивно вже вступив у нові стосунки з оточуючим світом дорослих, зі світом їх цінностей. Робота над завданнями переконує школярів-підлітків у тому, що вкрай потрібно розуміти й сприймати іншу точку зору за наявності переконливих аргументів, тобто бути толерантними. Суперечності в оцінках подій обов'язково спонукають їх самостійно аналізувати ситуацію й робити висновки, а також навчать прикладати здобуті узагальнення до сучасної суспільної ситуації, правильно та самостійно її аналізувати [3, 189].

Так, кожний учень основної школи має висловлювати свою позицію щодо джерел інформації, а також виявити рівень своєї компетентності з приводу даного питання. У зв'язку з цим учням доцільно надавати такі рекомендації: з'ясуй сутність предмета обговорення, досліди його; оціни різні погляди й думки; розглянь та визнач переконливість доказів на користь кожної думки; синтезуй свої міркування в незаперечний висновок; ясно й чітко поясни, чому ти так думаєш. Кожен учень, незважаючи на авторитети, виробляє свою думку в контексті вивчення матеріалу згідно навчальної програми з предмету.

Критичне мислення – це процес, який найчастіше починається з постановки проблеми, продовжується пошуком і осмисленням інформації, закінчується прийняттям рішення щодо розв'язання поставленої проблеми. Тому, якщо активно впроваджувати прийоми і методи формування критичного мислення на уроках, учні вчать мислити критично й поступово вдосконалюють і розвивають ці навички та вміння. Отже, критичне мислення в умовах глобалізації – це здатність людини чітко виокремити проблему, самостійно проаналізувати інформацію, виділити з великої кількості другорядного головне, бути відкритим до сприйняття думок інших і водночас принциповим у відстоюванні власної позиції.

Література

1. Кластер Д. Что такое критическое мышление / Д. Кластер // Перемена: Междунар. журнал о развитии мышления через чтение и письмо. – 2001 – №4 – 60 с.
2. Терно С.О. Критичне мислення – сучасний вимір суспільство-знавчої освіти / С.О. Терно – Запоріжжя: Просвіта, 2009. – С.210-227.
3. Тягло А.В., Воропай Т.С. Критическое мышление. Проблема мирового образования XXI века / А.В. Тягло, Т.С. Воропай – Х.: Ун-т внутр. дел, 1999. – 204 с.

ТРАДИЦІЇ ДІЯЛЬНОСТІ СТУДЕНТСЬКОГО НАУКОВОГО ТОВАРИСТВА ПРИРОДНИЧОГО ФАКУЛЬТЕТУ

А.О. Біленко
Полтава, Україна

Розвиток сучасної системи вищої освіти, відповідно до вимог Болонського процесу, вимагає нових, ефективних моделей роботи з обдарованою молоддю. Перед вищими навчальними закладами постає завдання формування інноваційних напрямків роботи з такими студентами, що будуть направлені на їх виявлення, відбір та підтримку з боку викладацького складу. Це є одним з пріоритетних завдань діяльності Студентського наукового товариства природничого факультету (далі - СНТ).

Важливою складовою реалізації цього завдання, безперечно, є діяльність Студентського наукового товариства факультету. СНТ повинно бути досить потужною структурою, що об'єднує всіх студентів, які займатимуться науково-дослідною роботою в наукових об'єднаннях і науково-дослідних лабораторіях, братимуть участь в олімпіадах та конкурсах, апробуватимуть свої дослідження на студентських наукових конференціях. Значну підтримку діяльності СНТ надають декан природничого факультету М. В. Гриньова та заступник декана з наукової роботи Ю. П. Кращенко.

На початку 2013-2014 навчального року продовжило функціонувати студентське наукове товариство. Голова – Біленко Анжела, студентка 4 курсу природничого факультету. Створено студентські наукові гуртки. Станом на травень 2014 року діють такі гуртки: біологічний, хімічний, екологічний та педагогічної майстерності та менеджменту.

Головним завданням товариства є залучення студентів, які володіють високою мотивацією, спрямованістю на професійну наукову діяльність, до науково-дослідної роботи. Важливим є також вдосконалення існуючої системи науково-дослідної роботи, оскільки в системі організації студентської науково-дослідної роботи все ще залишаються суттєві недоліки, оскільки ми не впроваджуємо нових інноваційних методів, а існуючі є недосконалими.